

Prima instanță: judecătoria Ungheni (jud.V. Lupu)
Instanța de apel: Curtea de Apel Bălți (jud. Iu. Grosu, A. Corcenco, D. Corolevski)

DECIZIE

13 iulie 2016

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
lărgit al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele ședinței

Judecători:

Tatiana Vieru

Valentina Clevadi

Tamara Chișca-Doneva

Galina Stratulat

Oleg Sternioală

examinînd recursul declarat de Procuratura de nivelul Curții de Apel Bălți împotriva deciziei din 28 ianuarie 2016 a Curții de Apel Bălți,

adoptată în pricina civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Procurorul militar Cahul, în interesele statului, Guvernul Republicii Moldova împotriva lui Octavian Troșenco, intervenient accesoriu Departamentul Poliției de Frontieră (actual Poliția de Frontieră) cu privire la încasarea prejudiciului cauzat statului,

c o n s t a t ă :

La data de 20 ianuarie 2010, procurorul în Procuratura militară Cahul, în interesele statului, s-a adresat în instanța de judecată cu cerere împotriva lui Octavian Troșenco solicitînd încasarea prejudiciului cauzat statului în valoare de 13076 lei.

În motivarea acțiunii s-a invocat că Procuratura militară Cahul a finisat exercitarea urmăririi penale pe cauza penală nr.2008458028, intentată la data de 28 august 2008, de Procuratura r-l Basarabeasca pe faptul abuzului de putere din partea factorilor de decizie din cadrul pichetului de grăniceri "Basarabeasca", adică în temeiul art.327 alin.(1) Cod penal.

Indică că, temei pentru pornirea urmăririi penale a servit demersul Vice ministrului Ministerului Justiției, parvenit la data de 15 iulie 2008, în adresa Procuraturii r-l Basarabeasca, prin intermediul Procuraturii Generale, privind faptul comiterii abuzului în activitatea pichetului de grăniceri "Basarabeasca".

Prin ordonanța procurorului raionului Basarabeasca din 29 august 2008, materialele cauzei penale nr.2008458028 au fost expediate procurorului Procuraturii militare Cahul pentru exercitarea urmăririi penale conform competenței materiale.

Remarcă că, în cadrul urmăririi penale s-a stabilit că la data de 24 iulie 2002, pe la orele 22.00, cu o căruță cu doi cai, care aparținea altor persoane, fără voința proprietarilor, Dumitru Jos, domiciliat în sat. Maloiaroslaveț, r-l Tarutin, regiunea Odesa, Ucraina, a venit în sat. Tvardița, r-l Taraclia. În aceeași zi, aproximativ la orele

23:30, în aceeași căruță Dumitru Jos a încărcat 11201 pachete de țigări de marca "Astra", în sumă totală 11201 lei și 1250 pachete de țigări de marca "Doina", în sumă totală de 1875 lei, care aparțineau lui Vladimir Ușanov, locuitor sat. Vilcovo, rl Chilia, regiunea Odesa, Ucraina și fără voința acestuia a încercat ilegal să treacă frontiera vamală a Republicii Moldova din sat. Tvardița în sat. Maloiaroslaveț, Ucraina, însă a fost reținut în flagrant de grăniceri.

Prin sentința din 23 octombrie 2002 a Curții de Apel Chișinău, adoptată în cauza penală nr. 1-145/02, Dumitru Jos a fost condamnat pentru comiterea infracțiunilor prevăzute de art.80 alin.(1), art. 15,75 alin.(1) Cod penal. Referitor la corpurile delictive, s-a decis ca căruța cu doi cai, care se aflau la păstrare la pichetul de grăniceri "Tvardița" și obiectele de contrabandă - 11201 pachete de țigări de marca "Astra" în sumă totală de 11201 lei și 1250 pachete de țigări de marca "Doina", în sumă totală de 1875 lei, care se aflau la păstrare la pichetul de grăniceri "Basarabeasca", să fie întoarse proprietarilor, inclusiv și lui Vladimir Ușanov.

Ulterior, procurorul din cadrul Procuraturii pentru contribuirea la exercitarea justiției în Curtea de Apel Chișinău la data de 01 noiembrie 2002 a declarat recurs împotriva sentinței din 23 octombrie 2002 a Curții de Apel Chișinău, din motivul neconfiscării obiectelor de contrabandă.

Prin decizia din 14 decembrie 2002 a Curții Supreme de Justiție s-a decis confiscarea în beneficiul statului a obiectelor de contrabandă și anume: lotul de țigări în sumă totală de 13076 lei, care se păstrau la pichetul de grăniceri "Basarabeasca"

Declară că, la data de 24 ianuarie 2003, în adresa Oficiului de Executare Basarabeasca a fost expediat titlul executoriu, eliberat de Curtea de Apel Chișinău privind confiscarea obiectelor de contrabandă - lotul de țigări în sumă totală de 13076 lei, care se păstrau la pichetul de grăniceri "Basarabeasca". La data de 28 mai 2003 șeful Oficiului de Executare Basarabeasca a informat Curtea de Apel Chișinău despre imposibilitatea executării procedurii din motivul că țigările au fost restituite proprietarului de către militarul prin contract al pichetului de grăniceri "Basarabeasca"-Octavian Troșcenco. În cadrul urmăririi penale s-a stabilit că corpurile delictive - lotul de țigări în sumă totală de 13076 lei, au fost întoarse proprietarului Vladimir Ușanov în decembrie 2002 și militarul prin contract din cadrul pichetului de grăniceri "Basarabeasca"-Octavian Troșcenco la acel moment nu a întreprins nici o măsură reală în vederea verificării veridicității documentelor prezentate de către Vladimir Ușanov pentru restituirea corpurilor delictive.

Relevă că, militarul prin contract al pichetului de grăniceri "Basarabeasca"-Octavian Troșcenco, prin acțiunile sale a admis atitudinea neglijentă față de serviciul militar, care se caracterizează prin neexecutarea sau executarea necalitativă, de către o persoană cu funcții de răspundere, a obligațiilor sale de serviciu, prevăzute de legi, regulamente militare, instrucții, ordinele comandamentului militar, ca rezultat al atitudinii neglijente sau neconștiincioase față de ele.

Menționează că, atitudinea neglijentă a șefului sau a unei alte persoane cu funcție de răspundere față de serviciul militar constituie infracțiune doar în cazul în care aceasta a cauzat daune în proporții mari. În cazul dat elementele infracțiunii prevăzute de art.378 CP - atitudinea neglijentă, sînt formale deoarece nu sînt urmări necesare pentru calificarea respectivă a prejudiciul în proporții mari, rezultînd din prevederile art. 126 Cod penal. Conform normei date, proporții mari se consideră

suma daunei care depășește suma de 50000 lei, însă costul țigărilor restituite lui Vladimir Ușanov constituie 13076 lei.

La data de la 27 mai 2009, de Procuratura militară Cahul urmărirea penală pe prezenta cauză penală a fost încetată în temeiul art.275 alin.(1) pct 3 Cod de procedură penală, din lipsa acțiunilor lui Octavian Troșcenco a elementelor infracțiunii prevăzute de Codul penal. La rîndul său, militarul Octavian Troșcenco, prin acțiunile sale neglijente față de serviciul militar, care se caracterizează prin executarea necalitativă a obligațiilor de serviciu, prevăzute de legi, regulamente militare, instrucții, ordinele comandamentului militar, a cauzat statului un prejudiciu în valoare de 13076 lei.

Prin încheierea din 25 martie 2013 a Judecătorei Ungheni a fost atras în proces Departamentul Poliției de Frontieră în calitatea procesuală de intervenient accesoriu de partea pîrîtului.

Prin hotărîrea din 27 mai 2014 a Judecătorei Ungheni a fost admisă cererea de chemare în judecată depusă de Guvernul Republicii Moldova și s-a încasat de la Octavian Troșcenco în beneficiul statului prejudiciul cauzat în mărime de 13076 lei și taxa de stat în mărime de 392,28 lei.

Prin decizia din 16 decembrie 2014 a Curții de Apel Bălți s-a admis apelul depus de Octavian Troșcenco și s-a casat hotărîrea din 27 mai 2014 a Judecătorei Ungheni și s-a pronunțat o nouă hotărîre prin care s-a respins cererea de chemare în judecată depusă de Guvernul Republicii Moldova.

Prin decizia din 23 septembrie 2015 a Curții Supreme Justiție s-a admis recursul declarat de Procuratura militară Cahul în interesele Guvernului Republicii Moldova și s-a casat decizia din 16 decembrie 2014 a Curții de Apel Bălți adoptată în pricina civilă cererea de chemare în judecată depusă de Guvernul Republicii Moldova împotriva lui Octavian Troșcenco cu privire la încasarea prejudiciului cauzat statului, cu remiterea pricinii la rejudecare în instanța de apel.

Prin decizia din 28 ianuarie 2016 a Curții de Apel Bălți s-a admis apelul depus de Octavian Troșcenco și s-a casat hotărîrea din 27 mai 2014 a Judecătorei Ungheni și s-a pronunțat o nouă hotărîre prin care s-a respins cererea de chemare în judecată depusă de Guvernul Republicii Moldova.

Prin încheierea din 28 martie 2016 a Curții de Apel Bălți s-a corectat eroarea admisă în dispozitivul deciziei din 28 ianuarie 2016 a Curții de Apel Bălți referitor la prenumele apelantului, inițial fiind indicat „Oleg” în loc de „Octavian”.

La data de 21 martie 2016, Procuratura de nivelul Curții de Apel Bălți a declarat recurs împotriva deciziei din 28 ianuarie 2016 a Curții de Apel Bălți, solicitînd casarea acesteia, cu menținerea hotărîrii primei instanțe.

În susținerea recursului s-a invocat că instanța de apel a interpretat eronat legea.

Menționează că, în limitele apelului, instanța de apel verifică circumstanțele și raporturile juridice stabilite în hotărîrea primei instanțe, precum și cele care nu au fost stabilite, dar care au importanță pentru soluționarea pricinii, apreciază probele din dosar și cele prezentate suplimentar în instanța de apel de către participanții la proces.

Consideră că, instanța de apel nu a luat în considerare faptul că în explicația lui Octavian Troșcenco, ultimul a comunicat că obiectele de contrabandă au fost

restituite lui Vladimir Ușanov în temeiul deciziei primei instanțe. Vladimir Ușanov, prin recipisa eliberată pe numele lui Octavian Troșenco, confirmă că anume intimatul a eliberat obiectele de contrabandă.

Afirmă că, certificatul pe dosarul penal nr. 989 confirmă că țigările sunt date la păstrare persoanei responsabile ofițerului Octavian Troșenco. Conform deciziei din 23 septembrie 2015 a Curții Supreme de Justiție, instanța de apel urma să stabilească perioada (timpul) când a fost restituit lotul de țigări de contrabandă proprietarului Vladimir Ușanov, iar pentru verificarea acestui fapt și emiterea unei decizii legale, instanța de apel urma să-l citeze pe Vladimir Ușanov pentru stabilirea timpului când a fost restituit lotul de țigări de contrabandă și confirmarea faptului că restituirea lotului de țigări de contrabandă a fost făcută de către Octavian Troșenco.

Opinează că, instanța de apel nu a apreciat just certificatul de pe dosarul penal nr. 989 eliberat de Serviciul de Informații și Securitate, explicația lui Octavian Troșenco, procesul-verbal de recunoaștere a persoanei după fotografie.

În conformitate cu art.434 Cod de procedură civilă, recursul împotriva deciziei se depune în termen de 2 luni de la data comunicării deciziei integrale.

Decizia Curții de Apel Bălți a fost adoptată la 28 ianuarie 2016, iar Procuratura de nivelul Curții de Apel Bălți a declarat recurs la data de 21 martie 2016, ceea ce denotă că recursul este în termen.

În conformitate cu art. 441 Cod de procedură civilă, în cazul în care recursul este considerat admisibil, un complet din 5 judecători examinează fondul recursului.

Prin încheierea din 29 iunie 2016 a Curții Supreme de Justiție completul din 3 judecători a considerat recursul admisibil și a decis examinarea acestuia în fond de un complet din 5 judecători.

În conformitate cu art. 442 alin. (1) Cod de procedură civilă, judecând recursul declarat împotriva deciziei date în apel, instanța verifică, în limitele invocate în recurs și în baza referinței depuse de către intimat, legalitatea hotărârii atacate, fără a administra noi dovezi.

În conformitate cu art. 444 Cod de procedură civilă, recursul se examinează fără înștiințarea participanților la proces.

Verificând legalitatea actului de dispoziție contestat, prin prisma argumentelor invocate și a materialelor din dosar, coroborat cu normele de drept material și procedural aplicabile la soluționarea speței date, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție va admite recursul declarat de Procuratura de nivelul Curții de Apel Bălți și va casa decizia instanței de apel, cu remiterea pricinii la rejudecare, din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. c) Cod de procedură civilă, instanța, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul, să caseze integral decizia instanței de apel și să trimită pricina spre rejudecare în instanța de apel în toate cazurile în care eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

În conformitate cu art. 118 alin. (3) Cod de procedură civilă, circumstanțele care au importanță pentru soluționarea justă a pricinii sunt determinate definitiv de instanța judecătorească, pornind de la pretențiile și obiecțiile părților și ale altor participanți la proces, precum și de la normele de drept material și procedural ce urmează a fi aplicate.

În conformitate cu art. 130 alin. (3), (4) Cod de procedură civilă, fiecare probă se apreciază de instanță privitor la relevanța, admisibilitatea, veridicitatea ei, iar toate probele în ansamblu, privitor la legătura lor reciprocă și suficiența pentru soluționarea pricinii. Ca rezultat al aprecierii probelor, instanța judecătorească este obligată să reflecte în hotărâre motivele concluziilor sale privind admiterea unor probe și respingerea altor probe, precum și argumentarea preferinței unor probe față de altele.

În conformitate cu art. 239 Cod de procedură civilă, hotărârea judecătorească trebuie să fie legală și întemeiată. Instanța își întemeiază hotărârea numai pe circumstanțele constatate nemijlocit de instanță și pe probele cercetate în ședința de judecată.

În conformitate cu dispozițiile art. 240 alin. (3) Cod de procedură civilă, instanța judecătorească adoptă hotărârea în limitele pretențiilor înaintate de reclamant.

În conformitate cu art. 241 alin.(5), (6) Cod de procedură civilă, în motivare se indică: circumstanțele pricinii, constatate de instanță, probele pe care se întemeiază concluziile ei privitoare la aceste circumstanțe, argumentele invocate de instanță la respingerea unor probe, legile de care s-a călăuzit instanța. Dispozitivul cuprinde concluzia instanței judecătorești privind admiterea sau respingerea integrală sau parțială a acțiunii, repartizarea cheltuielilor de judecată, calea și termenul de atac al hotărârii.

Or, în conformitate cu art. 373 alin. (1)-(4) Cod de procedură civilă, instanța de apel verifică, în limitele cererii de apel, ale referințelor și obiecțiilor înaintate, legalitatea și temeinicia hotărârii atacate în ceea ce privește constatarea circumstanțelor de fapt și aplicarea legii în primă instanță. În limitele apelului, instanța de apel verifică circumstanțele și raporturile juridice stabilite în hotărârea primei instanțe, precum și cele care nu au fost stabilite, dar care au importanță pentru soluționarea pricinii, apreciază probele din dosar și cele prezentate suplimentar în instanță de apel de către participanții la proces. În cazul în care motivarea apelului nu cuprinde argumente sau dovezi noi, instanța de apel se pronunță în fond, numai în temeiul celor invocate în primă instanță. Instanța de apel nu este legată de motivele apelului privind legalitatea hotărârii primei instanțe, ci este obligată să verifice legalitatea hotărârii în întregul ei.

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră că decizia instanței de apel din 28 ianuarie 2016 a fost emisă cu încălcarea normelor de drept procedural, prin ce se impune casarea acesteia, cu remiterea pricinii la rejudecare în următoarele circumstanțe.

Colegiul notează că procurorul în Procuratura militară Cahul, în interesele statului, s-a adresat în instanța de judecată cu cerere împotriva lui Octavian Troșenco solicitând încasarea prejudiciului cauzat statului în valoare de 13076 lei (Vol.I, f.d.3-5).

Prin hotărârea din 27 mai 2014 a Judecătoriei Ungheni s-a admis cererea de chemare în judecată depusă de Guvernul Republicii Moldova și s-a încasat de la Octavian Troșenco în beneficiul statului prejudiciul cauzat în mărime de 13076 lei și taxa de stat în mărime de 392,28 lei (Vol.I, f.d.144, 148-151).

Prin decizia din 28 ianuarie 2016 a Curții de Apel Bălți s-a admis apelul depus de Octavian Troșenco și s-a casat hotărârea din 27 mai 2014 a Judecătorei Ungheni și s-a pronunțat o nouă hotărâre prin care s-a respins cererea de chemare în judecată depusă de Guvernul Republicii Moldova (Vol.II, f.d.41-44).

Colegiul remarcă că în recursul declarat, recurentul invocă că instanța de apel nu a luat în considerare că Octavian Troșenco în explicația sa susține că a restituit obiectele de contrabandă lui Vladimir Ușanov și urma să stabilească când a fost restituit lotul de țigări lui Vladimir Ușanov, invitându-l în acest sens pe Vladimir Ușanov în ședință de judecată.

În această ordine de idei, Colegiul relevă că suma pretinsă de la Octavian Troșenco, constituie valoarea lotului de țigări, care se păstrau la pichetul de grăniceri „Basarabeasca”, confiscat prin decizia din 14 decembrie 2002 a Curții Supreme de Justiție.

La acest capitol, Colegiul relevă că prin Extrasul din ordin nr. 277 ps din 27 iunie 2001 se atestă că Troșenco Octavian a fost numit în funcția de ofițer în lucru operativ al Direcției de pază a frontierei de stat „Basarabeasca” (f.d.111).

Din adeverința Serviciului Grăniceri al Republicii Moldova, nr. 8/3549 din 09 iulie 2010, rezultă că Troșenco Octavian în perioada 14 noiembrie 2001-22 martie 2003 a deținut funcția de ofițer în lucru operativ al Comendurii de Grăniceri „Basarabeasca”, iar începând cu 22 martie 2003 până la 17 mai 2003 a deținut funcția de ofițer superior în lucru operativ al Comendurii de Grăniceri „Basarabeasca” a Departamentului Trupelor de Grăniceri (f.d.70).

Tot aici, este de menționat că în cadrul Comendurii de Grăniceri „Basarabeasca” se aflau la păstrare corpurile delictive și anume lotul de țigări în valoare de 13076 lei, constituit din 11201 de pachete de țigări „Astra” și 1250 de pachete cu țigări „Doina”, ce aparțineau lui Vladimir Ușanov, ridicate de la Dumitru Jos, care la data de 24 iulie 2002, a fost reținut în flagrant în timp ce încerca să treacă ilegal frontiera de stat a Republicii Moldova prin Tvardița, intenționând să se deplaseze în sat. Maloiaroslaveț-1, Ucraina.

Prin ordonanța din 27 mai 2009 a Procurorului militar Cahul s-a dispus încetarea urmăririi penale în cauza penală nr. 2008458028, intentată la data de 28 august 2008 de Procuratura rî Basarabeasca pe faptul abuzului de putere în temeiul art. 327 alin.(1) Cod penal, deoarece în acțiunile lui Troșenco Octavian Anatolie lipsesc elementele vreunei infracțiuni prevăzute de Codul Penal (Vol.I, f.d.7-8).

Concomitent, Colegiul relevă că Procurorul militar Cahul a constatat că Octavian Troșenco a admis încălcări din neatenție, fără scopul de a depăși atribuțiile. Însă, totodată a specificat că atitudinea neglijentă a șefului sau a unei alte persoane cu funcție de răspundere față de serviciul militar constituie infracțiune doar în cazul în care aceasta a cauzat daune în proporții mari. În final, s-a concluzionat că din acest motiv în acțiunile lui Octavian Troșenco nu se întruneau elementele infracțiunii prevăzute de art. 378 Cod penal, deoarece costul țigărilor restituite lui Vladimir Ușanov constituie suma de 13076 lei.

Conform aceleași ordonanțe s-a stabilit că anume Octavian Troșenco a fost cel care a restituit țigările, care reprezentau corpuri delictive, proprietarului Ușanov Vladimir și la momentul restituirii, Octavian Troșenco nu a întreprins măsuri reale întru verificarea veridicității documentelor prezentate pentru restituirea corpurilor

delicte. Ca în consecință, să stabilească că militarul prin contract al pichetului de grăniceri „Basarabeasca”, Octavian Troșcenco prin acțiunile sale a admis atitudinea neglijentă față de serviciul militar, care se caracterizează prin neexecutarea sau executarea necalitativă de către o persoană cu funcții de răspundere, a obligațiilor sale de serviciu, prin ce a cauzat statului un prejudiciu în valoare de 13076 lei.

De asemenea, Colegiul notează că plîngerile lui Octavian Troșcenco împotriva ordonanței de încetare a urmăririi penale au fost respinse atât de procurorul ierarhic superior, cât și de judecătorul de instrucție.

La acest capitol, Colegiul reține că în baza răspunsului Biroului de Executare Basarabeasca nr. 1280 din 27 mai 2008, se comunică că în cadrul executării documentului executoriu nr.1-45 din 23 octombrie 2002, eliberat de Curtea de Apel, cu privire la confiscarea lotului de țigări evaluat la suma de 13076 lei, păstrate în Comenduirea de Grăniceri „Basarabeasca”, s-a constatat că lotul de țigări a fost restituit cet. Ușanov V.I. pînă la emiterea deciziei Curții de Apel, conform informației Ofițerului Troșcenco O. și recipisa cet. Ușanov V.I. privind primirea acestor țigări (Vol.I, f.d.13, 14).

În consecință, Colegiul conchide că clarificarea ipotezei privind perioada de timp în cadrul căreia s-a restituit lotul de țigări lui Vladimir Ușanov, reprezintă o circumstanță importantă în soluționarea litigiului.

Mai mult, Colegiul precizează că această circumstanță necesită un răspuns concret, în condițiile cînd partea reclamantă invocă că însuși Octavian Troșcenco în explicația sa pe numele executorului judecătoresc susține că a restituit obiectele de contrabandă lui Vladimir Ușanov, însă, Octavian Troșcenco neagă acest aspect.

De asemenea, Colegiul decelează că prin decizia 23 septembrie 2015 a Curții Supreme de Justiție, prin care pricina fost remisă la rejudecare în instanța de apel, s-a atenționat că la rejudecarea pricinii instanța de apel urmează a lua în considerare și aceste aspecte, inclusiv și certificatul din cauza penală, nr. 989, conform căruia în pct. 5 se menționează că corpurile delicte-lotul de țigări au fost transmise la păstrare persoanei responsabile ofițerului Octavian Troșcenco.

Astfel, instanța de apel era obligată și rezultînd din prevederile art. 373 Cod de procedură civilă, de a supune aprecierii aceste argumente și probe în raport cu circumstanțele pricinii și normele de drept aplicabile raportului litigios, în condițiile cînd circumstanțele enunțate *supra* au servit temei de remitere a pricinii la rejudecare în instanța de apel.

Mai mult, instanța de recurs ia în considerare și faptul că la examinarea pricinii civile a fost admis demersul procurorului privind prezentarea cauzei penale nr. 2008458028, ceea ce denotă că de către instanța de apel urmau a fi supuse aprecierii și probele prezentate de partea reclamantă în susținerea acțiunii înaintate.

Prin urmare, instanța de apel nu a luat în considerare faptul că la rejudecarea pricinii urma să supună aprecierii sub aspectul pertinentei și concludenței la examinarea pricinii în ordine civilă și stabilirea temenicieii/netemenicieii pretențiilor înaintate și a certificatului nr. 989 din cauza penală, procesul-verbal de recunoaștere a persoanei după fotografie, explicația lui Octavian Troșcenco, în condițiile cînd s-a stabilit că acestea au o importanță pentru soluționarea justă a litigiului.

Prin urmare, instanța de apel era obligată de a supune aprecierii și probele prezentate de partea reclamantă prin prisma prevederilor art. 373 alin.(2) Cod de procedură civilă, reiterate supra.

Or, în cazul în care instanța de judecată se abține de a da un răspuns special și explicit în cele mai importante întrebări, fără a acorda părții care a formulat-o posibilitatea de a ști dacă acest mijloc de apărare a fost neglijat sau respins, acest fapt se va considera o încălcare a art. 6§1 din CEDO (cauza Hiro Balani vs. Spania, 1994).

CEDO reiterează că, deși articolul 6 § 1 obligă instanțele să își motiveze hotărârile, acesta nu poate fi interpretat ca impunând un răspuns detaliat pentru fiecare argument (Van de Hurk împotriva Țărilor de Jos, 19 aprilie 1994, pct. 61, seria A nr. 288). Instanțele trebuie să răspundă la argumentele esențiale ale părților, dar măsura în care se aplică această obligație poate varia în funcție de natura hotărârii și, prin urmare, trebuie apreciată în baza circumstanțelor cauzei (Hiro Balani împotriva Spaniei, 9 decembrie 1994, pct. 27).

La caz, înscrisurile prezentate de recurent și invocate în poziția sa, în condițiile când s-a solicitat și concursul instanței de judecată întru prezentarea cauzei penale intentate în baza art. 327 alin.(1) Cod penal, stau la baza argumentelor acestuia întru confirmarea poziției sale precum că Octavian Troșcenco ar fi responsabil de prejudiciul cauzat statului prin restituirea lui Vladimir Ușacov a lotului de țigări confiscat.

Prin urmare, instanța de apel urma a le supune aprecierii întru a răspunde argumentelor părții reclamante, deoarece argumentele invocate cu prezentarea probelor materiale necesitau un răspuns concret.

În atare circumstanțe, instanța de apel avea obligația de a stabili legătura causală atât între acțiunile/inacțiunile lui Octavian Troșcenco și prejudiciul cauzat statului prin restituirea corpurilor delictive confiscate, aspect ce urmează a fi luat în considerare la rejudecarea pricinii.

În speță, Colegiul consideră pripită concluzia instanței de apel precum că partea reclamantă nu a prezentat instanței probe veridice și concludente ce ar demonstra că pârîtul este obligat în virtutea obligațiilor de serviciu de primirea, eliberarea și ducerea evidenței a bunurilor sechestrate confiscate, deoarece instanța de apel nu a supus aprecierii argumentele și probele aduse de partea reclamantă în susținerea poziției sale din care ar rezulta că Octavian Troșcenco a eliberat bunurile lui Vladimir Ușanov confiscate.

Mai mult, rezultînd din prevederile art. 118 alin.(3) Cod de procedură civilă, circumstanțele care au importanță pentru soluționarea justă a pricinii sînt determinate definitiv de instanța judecătorească pornind de la pretențiile și obiecțiile părților și ale altor participanți la proces, precum și de la normele de drept material și procedural ce urmează a fi aplicate.

În consecință, raportînd speța dată la normele de drept precitate, Colegiul decelează că hotărîrea instanței de judecată trebuie să fie certă și coerentă, iar în textul acesteia nu se admit disconcordanțe.

Tot aici, este de menționat că la caz instanța de apel constantînd netemeinicia acțiunii, a eludat a se expune asupra tuturor argumentelor invocate de partea reclamantă în poziția sa.

Mai mult, Colegiul remarcă că instanța ierarhic inferioară la adoptarea soluției pe caz, urma a concluziona sub aspectul netemeinicii acțiunii, rezultând din circumstanțele pricinii constatate de instanța de judecată, probele pe care se întemeiază concluziile ei privitoare la aceste circumstanțe, argumentele invocate de instanță la respingerea unor probe, legile de care s-a călăuzit instanța.

În această ordine de idei, Colegiul reliefa că concluzia instanței de judecată trebuie să fie certă pentru ca justițiabilii să cunoască pentru care motiv s-au respins o probă sau un argument aduse în susținerea poziției lor.

În speță, Colegiul reiterează că argumentele recurentului aduse la contestarea deciziei, în esență nu constituie decît dezacordul părții reclamante cu constatările acesteia sub aspectul netemeinicii acțiunii, ceea ce denotă că instanța ierarhic inferioară urma a supune aprecierii și argumentele părții reclamante și la acest capitol, invocate și în cererea de chemare în judecată și explicațiile aduse în acest sens.

Or, expunerea asupra pricinii sub aspectul netemeinicii acțiunii doar prin prisma argumentelor pîrîtului, nu duce decît la încălcarea principiului contradictorialității garantat în cadrul unui proces civil.

Astfel, în conformitate cu art. 26 alin.(2), (3) Cod de procedură civilă, contradictorialitatea presupune organizarea procesului astfel încît părțile și ceilalți participanți la proces să aibă posibilitatea de a-și formula, argumenta și dovedi poziția în proces, de a alege modalitățile și mijloacele susținerii ei de sine stătător și independent de instanță, de alte organe și persoane, de a-și expune opinia asupra oricărei probleme de fapt și de drept care are legătură cu pricina dată judecării și de a-și expune punctul de vedere asupra inițiativelor instanței. Instanța care judecă pricina își păstrează imparțialitatea și obiectivitatea, creează condiții pentru exercitarea drepturilor participanților la proces, pentru cercetarea obiectivă a circumstanțelor reale ale pricinii.

Conform unei jurisprudențe constante degajate de Curtea Europeană a Drepturilor Omului, pronunțarea de către instanțele judecătorești a unor hotărîri motivate constituie una dintre garanțiile dreptului fundamental la un proces echitabil și acesta presupune obligațiunea instanței judecătorești de a se expune în hotărîri asupra tuturor cerințelor acțiunii, precum și, argumentelor invocate de către părți întru admiterea sau respingerea acestora (cauza Garcia Ruiz vs. Spania, hotărîrea din 21 ianuarie 1999, cauza Lebedinschi vs. Republica Moldova din 16 iunie 2015).

Se reține că actul judecătoresc trebuie să corespundă tuturor normelor de drept, să fie clar, înțeles de părțile implicate în litigiu și să răspundă în mod sigur și expres la toate cererile și obiecțiile formulate de către părți, ceea ce în speță lipsește.

Din considerentele menționate, pornind de la faptul că această eroare nu poate fi corectată de instanța de recurs, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a admite recursul declarat de Procuratura de nivelul Curții de Apel Bălți și a casa integral decizia instanței de apel, cu remiterea pricinii civile la rejudecare în instanța de apel, în alt complet de judecată.

La rejudecarea pricinii, instanța de apel urmează a adopta soluția la caz atît prin prisma argumentelor reclamantului, cît și a pîrîtului, rezultând din prevederile art. 130 alin. (1) Cod de procedură civilă, conform cărora instanța judecătorească

apreciază probele după intima ei convingere, bazată pe cercetarea multiaspectuală, completă, nepărtinitoare și nemijlocită a tuturor probelor din dosar în ansamblul și interconexiunea lor, călăuzindu-se de lege, ca în consecință soluția adoptată să fie certă și coerentă, sub aspectul temeiniciei/netemeiniciei acțiunii. Caracterul peremptoriu al concluziei instanței de judecată, urmează a fi stabilit în coraport cu circumstanțele pricinii și normele de drept material aplicabile raportului litigios.

În conformitate cu prevederile art. 442, art. 444, art. 445 alin. (1) lit. c) și alin. (3) Cod de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție,

d e c i d e:

Se admite recursul declarat de Procuratura de nivelul Curții de Apel Bălți.

Se casează decizia din 28 ianuarie 2016 a Curții de Apel Bălți, adoptată în pricina civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Procurorul militar Cahul, în interesele statului, Guvernul Republicii Moldova împotriva lui Octavian Troșcenco, intervenient accesoriu Departamentul Poliției de Frontieră (*actual Poliția de Frontieră*) cu privire la încasarea prejudiciului cauzat statului, cu remiterea pricinii la rejudecare în Curtea de Apel Bălți, în alt complet de judecată.

Decizia nu se supune nici unei căi de atac.

Președintele ședinței

Tatiana Vieru

Judecători

Valentina Clevadî

Tamara Chișca-Doneva

Galina Stratulat

Oleg Sternioală